

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕРФОРМАТИВНИХ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ПРОДАКШНУ ТА ЗВУКОРЕЖИСУРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ МУЗИКИ
для здобувачів вищої освіти

Галузь знань

02 «Культура і мистецтво»

Вид дисципліни

вибіркова

Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2024/2025
Кількість кредитів ECTS	4/120
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник:

Серова Олена Юріївна, кандидат мистецтвознавства, в.о. завідувача кафедри музичного продакшну та звукорежисури, доцент НАКККіМ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. завідувача кафедри
музичного продакшну та звукорежисури
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Олена СЕРОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «*Теорія музики*» належить до вибіркових дисциплін, передбачених освітньою програмою «Звукорежисура» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) освітньо-професійного рівня. Дисципліна пропонується для викладання здобувачам на 2-му курсі, у III семестрі. Формою підсумкового контролю є залік.

Загальна кількість годин –120 (кредитів ЄКТС – 4).

денна форма: контактні години – 56 (практичні),
модульний контроль – 8 год.,
для самостійної роботи здобувачів визначено 56 год.;

заочна форма: контактні години – 14 (практичні),
модульний контроль – 2 год.,
для самостійної роботи здобувачів визначено 104 год.;

Дисципліна є важливою, оскільки є спрямована на підготовку фахівців у сфері музичного мистецтва, забезпечуючи здобувачів теоретичними знаннями та практичними навичками. Вона також сприяє розвитку музичного слуху, формуванню естетичного художнього смаку та професійного ставлення до мистецтва.

Навчальна дисципліна «Теорія музики» тісно пов'язана з обов'язковими дисциплінами, зокрема «Звукорежисура», «Музичні жанри і стилі європейського мистецтва», «Інструментознавство», «Звукорежисура в MIDI».

2. Мета дисципліни: формування у здобувачів музично-теоретичні знання та навички аналізу засобів музичної виразності, необхідні для звукорежисерської діяльності. Дисципліна сприяє цілісному розумінню музики, розвитку мислення, естетичного смаку та усвідомленої інтерпретації фонокомпозицій..

3. Завдання:

- Формування у здобувачів знань про основи часової організації музики як базових елементів для роботи зі звуковими матеріалами.
- Розвиток навичок аналізу ритмічних структур для створення цілісних і збалансованих музичних композицій.
- Опанування принципів побудови музичної вертикалі, що є ключовими для роботи з гармонійним оформленням звуку.
- Засвоєння ладотональних систем та засоби тонального розвитку для роботи зі стилістикою та жанровими особливостями музичних творів.
- Дослідження засобів музичної виразності для створення художніх образів та забезпечення якісного звукового контенту.
- Розвиток вміння використовувати теоретичні знання у практичній звукорежисерській діяльності для роботи з музичними творами та звуковим дизайном.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі музичної діяльності, зокрема у звукорежисерській, а також у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів мистецтвознавчих та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): (відповідно до ОП)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК): (відповідно до ОП)

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом і використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

5. Програмні результати навчання: (відповідно до ОП)

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих, звукорежисерських і педагогічних інтерпретацій.

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

Модуль 1. «Часова організація музики»

Модуль 2. «Музична вертикаль»

Модуль 3. «Лад і тональність»

Модуль 4. «Засоби музичної виразності»

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА					
№ з/п	Назва розділу, теми	Обсяг роботи здобувача (годин)			
		Разом	з них:		
			практичні	модульний контроль	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. «ЧАСОВА ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИКИ»					
1.1.	Основи ритму: пульсація, метр, темп.	6	2		4
1.2.	Особливості взаємодії ритму та мелодії в структурі квадрату.	8	4		4
1.3.	Ритмічні структури: пунктир, синкопа, поліметрія, поліритмія.	8	4		4
1.4.	Ритмічні прийоми створення груву в музичній композиції.	6	4		2
	Модульний контроль	2		2	
	Разом за 1 модуль	30	14	2	14
МОДУЛЬ 2. «МУЗИЧНА ВЕРТИКАЛЬ»					
2.1.	Інтервали: визначення та класифікація.	6	4		2
2.2.	Акорди: тризвуки, септакорди та їх обернення.	10	6		4
2.3.	Система літерно-числового позначення акордів	6	2		4
2.4.	Нетерцієві співзвуччя, затримані та додані тони.	6	2		4
	Модульний контроль	2		2	
	Разом за 2 модуль	30	14	2	14
МОДУЛЬ 3. «ЛАД І ТОНАЛЬНІСТЬ»					
3.1.	Ладотональна система.	4	2		2
3.2.	Діатонічні та хроматичні лади	6	2		4
3.3.	Функціональна система ладу	10	6		4
3.4.	Засоби тонального розвитку	8	4		4
	Модульний контроль	2		2	
	Разом за 3 модуль	30	14	2	14
МОДУЛЬ 4. «ЗАСОБИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ»					
3.1.	Система засобів музичної виразності: мелодія, гармонія, ритм, темп, динаміка, тембр.	6	4		2
3.2.	Музичний синтаксис: фраза, речення, період.	6	2		4
3.3.	Засоби розвитку мелодії.	6	2		4
3.4.	Взаємодія засобів музичної виразності у створенні художнього образу в музиці.	10	6		4
	Модульний контроль	2		2	
	Разом за 4 модуль	30	14	2	14
	РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	120	56	8	56

ЗАОЧНА ФОРМА					
№ з/п	Назва розділу, теми	Обсяг роботи здобувача (годин)			
		Разом	з них:		
			практичні	модульний контроль	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. «ЧАСОВА ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИКИ»					
1.1.	Основи ритму: пульсація, метр, темп.	6	1		5
1.2.	Особливості взаємодії ритму та мелодії в структурі квадрату.	8	0,5		7,5
1.3.	Ритмічні структури: пунктир, синкопа, поліметрія, поліритмія.	9	1		8
1.4.	Ритмічні прийоми створення груву в музичній композиції.	6,5	1		5,5
	Модульний контроль	0,5		0,5	
	Разом за 1 модуль	30	3,5	0,5	26
МОДУЛЬ 2. «МУЗИЧНА ВЕРТИКАЛЬ»					
2.1.	Інтервали: визначення та класифікація.	6	0,5		5,5
2.2.	Акорди: тризвуки, септакорди та їх обернення.	11,5	1		10,5
2.3.	Система літерно-числового позначення акордів	6	1		5
2.4.	Нетерцієві співзвуччя, затримані та додані тони.	6	1		5
	Модульний контроль	0,5		0,5	
	Разом за 2 модуль	30	3,5	0,5	26
МОДУЛЬ 3. «ЛАД І ТОНАЛЬНІСТЬ»					
3.1.	Ладотональна система.	4,5	0,5		4
3.2.	Діатонічні та хроматичні лади	8	1		7
3.3.	Функціональна система ладу	9	1		8
3.4.	Засоби тонального розвитку	8	1		7
	Модульний контроль	0,5		0,5	
	Разом за 3 модуль	30	3,5	0,5	26
МОДУЛЬ 4. «ЗАСОБИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ»					
3.1.	Система засобів музичної виразності: мелодія, гармонія, ритм, темп, динаміка, тембр.	6,5	0,5		6
3.2.	Музичний синтаксис: фраза, речення, період.	6	1		5
3.3.	Засоби розвитку мелодії.	6	1		5
3.4.	Взаємодія засобів музичної виразності у створенні художнього образу в музиці.	11	1		10
	Модульний контроль	0,5		0,5	
	Разом за 4 модуль	30	3,5	0,5	26
	РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	120	14	2	104

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1 ЧАСОВА ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИКИ

Даний модуль спрямований на формування системного уявлення про ритмічну складову музики як ключовий компонент її часової організації. У рамках модуля розглядаються базові концепти ритміки, структурно-часові характеристики музичних елементів, а також їх взаємодія у процесі створення музичної композиції. Особлива увага приділяється розвитку практичних навичок у роботі з ритмічними формулами, а також вивченню методів організації музичного часу в контексті звукорежисури.

Ритм є невід'ємною частиною будь-якого музичного твору, визначаючи його динаміку, стиль і енергетику. У цьому модулі здобувачі опановують як теоретичні основи ритму, так і практичні прийоми роботи з різними ритмічними структурами, включаючи ґрув – центральний елемент багатьох сучасних музичних жанрів. Особлива увага приділяється поняттям пульсації, метру, темпу, а також складним ритмічним структурам, таким як синкопа, пунктирний ритм, поліметрія та поліритмія.

Здобувачі, опанувавши цей модуль, отримають фундаментальні знання про ритмічну організацію музики, а також практичні навички, які допоможуть їм у роботі з музичними композиціями та створенні аудіоматеріалу високої якості. Модуль закладає базу для професійної діяльності звукорежисерів, надаючи їм можливість глибоко розуміти й ефективно використовувати ритмічну організацію для створення гармонійних, динамічних і виразних музичних творів.

Загальна мета модуля:

- **Освітня:** Ознайомити здобувачів із базовими поняттями ритму та його організації в музиці.
- **Практична:** Розвинути навички роботи з ритмічними структурами для створення музичних композицій і якісного звукового оформлення.
- **Творча:** Навчити здобувачів застосовувати ритмічні прийоми для створення унікальних музичних продуктів.

Література: 1, 2, 3, 6, 7, 9, 11-16, 18, 21, 24.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Ритмічний диктант (5 балів)
2. Теоретичний аналіз (5 балів)
  - Проаналізуйте поданий музичний уривок: визначте метр, темп, пульсацію.
  - Опишіть, як ритмічний малюнок впливає на загальне сприйняття композиції.

3. Створення ритмічної композиції (5 балів)

- За поданими умовами (темп, метр, стиль) створіть простий грув (2–4 такти) у будь-якому форматі (письмово, у програмі або відтворіть плесканням).

Критерії оцінювання:

1. Ритмічний диктант (5 балів)

- *5 балів:* ритм записано вірно або з незначними неточностями (1 помилка).
- *4 бали:* є кілька дрібних помилок (2–3), але загальний ритм впізнаваний.
- *3 бали:* суттєві помилки (4–5), однак структура ритму загалом зберігається.
- *2 бали:* ритм частково впізнається, але помилок занадто багато.
- *1 бал:* ритм невірний, структура не впізнається.
- *0 балів:* завдання не виконано.

2. Теоретичний аналіз (5 балів)

- *5 балів:* ритмічні параметри (метр, темп, пульсація) визначено правильно, пояснення повне, логічне й аргументоване.
- *4 бали:* ритмічні параметри визначено в основному правильно, але є 1–2 неточності або дрібні помилки в аналізі.
- *3 бали:* часткове розуміння матеріалу, помилки в описі або недостатнє пояснення.
- *2 бали:* виявлено поверхневе розуміння матеріалу, багато помилок або неповні відповіді.
- *1 бал:* відповідь неправильна або не відповідає умовам завдання.
- *0 балів:* завдання не виконано.

3. Створення ритмічної композиції (5 балів)

- *5 балів:* грув повністю відповідає умовам завдання (темп, метр, стиль), використано різноманітні ритмічні прийоми, композиція логічна та виразна.
- *4 бали:* грув відповідає умовам завдання, але є дрібні недоліки в ритмічній структурі (1–2 помилки).
- *3 бали:* грув частково відповідає стилю та умовам, але містить суттєві помилки.
- *2 бали:* грув має численні помилки, ритмічна структура не відповідає заданим умовам.
- *1 бал:* завдання виконано неправильно, грув не має логіки чи не відповідає стилю.
- *0 балів:* завдання не виконано.

МОДУЛЬ 2 МУЗИЧНА ВЕРТИКАЛЬ

Модуль спрямований на формування глибокого розуміння гармонійної складової музики, яка є фундаментом музичної вертикалі. Здобувачі вивчають основні поняття музичної гармонії, включаючи інтервали, акорди, їх обернення, а також сучасну систему літерно-числового позначення акордів. Особливу увагу приділено нетерцієвим співзвуччям, затриманим та доданим тонам, які розширюють гармонійну палітру та використовуються в сучасній музиці.

Цей модуль розвиває в здобувачів як теоретичне розуміння гармонійних закономірностей, так і практичні навички побудови та аналізу гармонійних структур. Опанування цих знань дозволяє здобувачам не лише аналізувати гармонійний матеріал у вже існуючих композиціях, але й застосовувати їх для створення власних творів. У рамках модуля здобувачі отримують фундаментальні навички, які допомагають їм працювати з музичними вертикалями, створювати якісний гармонійний супровід і впроваджувати сучасні гармонійні прийоми у своїй професійній діяльності.

Загальна мета модуля:

- **Освітня:** Забезпечити здобувачів знаннями про основні елементи музичної вертикалі, їх будову та функції, а також сучасні підходи до їх позначення і використання.
- **Практична:** Розвинути в здобувачів уміння аналізувати, будувати та змінювати гармонічні структури, працювати з різними типами акордів і використовувати їх у музичних композиціях.
- **Творча:** Навчити здобувачів застосовувати знання гармонічних акордово-інтервальних структур для створення виразних і сучасних музичних творів із багатою гармонійною палітрою.

Література: 1-5, 8, 9, 11-16, 17, 19, 22, 24

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Тестові питання (5 балів).
2. Слуховий аналіз: інтервали та акорди (5 балів).
3. Робота з акордами: побудова від звуку, визначення за нотним або літерно-числовим записом (5 балів).

Критерії оцінювання:

1. Тестові питання (максимум 5 балів):
- 5 балів: 90-100 % вірних відповідей

- 4 бали: 80–89% правильних відповідей.
- 3 бали: 70–79% правильних відповідей.
- 2 бали: 60–69% правильних відповідей.
- 1 бал: менше 60% вірних відповідей.
- 0 балів: завдання невиконано

2. Слуховий аналіз: інтервали та акорди (максимум 5 балів):

- 5 балів: інтервали та акорди визначено й записано точно, включаючи слухові завдання (допускається 1–2 дрібні помилки).
- 4 бали: загалом правильні відповіді, але є 3–4 незначні помилки.
- 3 бали: часткове розуміння завдання, є суттєві неточності у визначенні або класифікації.
- 2 бали: значна частина відповідей неправильна, основна структура інтервалів і акордів не розпізнана.
- 1 бал: відповіді неправильні, завдання виконано поверхнево.
- 0 балів: завдання невиконано

3. Робота з акордами (максимум 5 балів):

- 5 балів: акорди побудовано/визначено правильно, усі завдання виконано відповідно до умов (допускається 1–2 дрібні помилки).
- 4 бали: більшість акордів визначено правильно, але є 3–4 помилки у структурі чи логіці побудови.
- 3 бали: завдання виконано частково, є значні помилки, але демонструється розуміння акордної побудови.
- 2 бали: значна частина акордів неправильна, структура побудови не відповідає завданню.
- 1 бал: відповіді майже повністю неправильні, акорди не відповідають умовам завдання.
- 0 балів: завдання невиконано.

МОДУЛЬ 3 ЛАД І ТОНАЛЬНІСТЬ

Модуль спрямований на вивчення ладотональної системи як основи організації музики. У модулі досліджуються діатонічні та хроматичні лади, їхні властивості й використання в різних стилях та жанрах музики. Особливу увагу приділено функціональній системі ладу, яка визначає логіку взаємодії гармонійних елементів, а також засобам тонального розвитку, що дозволяють створювати динамічні й виразні музичні композиції.

Цей модуль дає здобувачам можливість зрозуміти закономірності ладотональної системи, побудови тональностей і функціональних відносин у

музиці. Знання й уміння, отримані під час опанування матеріалу, сприятимуть розвитку здатності аналізувати гармонічні структури, працювати з музичним матеріалом різних стилів і реалізовувати творчі ідеї у власних композиціях. Здобувачі оволодіють інструментами, які допоможуть їм не лише розуміти ладотональну організацію, а й використовувати її для створення художньо довершеного музичного матеріалу, включаючи гармонійний розвиток і перехід між тональностями.

Загальна мета модуля:

- **Освітня:** Надати здобувачам системні знання про ладотональну організацію музики, включаючи характеристики ладів, тональностей, функціональної системи ступенів та акордів ладу й тонального розвитку.
- **Практична:** Розвинути у здобувачів навички аналізу ладотональної структури творів, розуміння тонально-гармонічних зв'язків, а також вміння застосовувати ці знання у гармонізації й аранжуванні.
- **Творча:** Стимулювати здобувачів до використання ладотональних засобів у створенні власних музичних композицій, розвитку художньої виразності через гармонійні та тональні прийоми.

Література: 1-5, 6-9, 11-16, 17, 19, 22-24.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

1. Тестові питання (5 балів).
2. Аналіз гармонічної структури композиції (5 балів).
3. Слуховий аналіз (5 балів).

Критерії оцінювання:

1. Тестові питання (максимум 5 балів):
  - *5 балів:* 90-100 % вірних відповідей
  - *4 бали:* 80–89% правильних відповідей.
  - *3 бали:* 70–79% правильних відповідей.
  - *2 бали:* 60–69% правильних відповідей.
  - *1 бал:* менше 60% вірних відповідей.
  - *0 балів:* завдання невиконано
2. Аналіз гармонічної структури композиції (максимум 5 балів):
  - *5 балів:* Функціональний аналіз виконано точно, гармонійна послідовність логічна й відповідає завданню.
  - *4 бали:* невеликі неточності у функціональному аналізі.
  - *3 бали:* загалом правильний аналіз, але є суттєві помилки (3–4 помилки).
  - *2 бали:* часткова відповідність завданню, є суттєві помилки

- *1 бал:* завдання виконано неправильно, аналіз неповний або з грубими помилками.
- *0 балів:* завдання невиконано

3. Слуховий аналіз ладів (максимум 5 балів):

- *5 балів:* не менше 90% правильних відповідей.
- *4 бали:* 80–89% правильних відповідей.
- *3 бали:* 70–79% правильних відповідей.
- *2 бали:* 60–69% правильних відповідей.
- *1 бал:* менше ніж 60% правильних відповідей.
- *0 балів:* завдання не виконано.

МОДУЛЬ 4 ЗАСОБИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ

Модуль присвячений систематизації фундаментальних елементів музичної мови, які є основою для створення художньо виразних музичних творів. У рамках модуля здобувачі досліджують систему засобів музичної виразності (мелодія, гармонія, ритм, темп, динаміка, тембр), основи музичного синтаксису (фраза, речення, період) і методи розвитку мелодичного матеріалу.

Особлива увага приділяється взаємодії різних музичних елементів у створенні художнього образу, що дозволяє здобувачам краще зрозуміти, як поєднання засобів виразності впливає на емоційне та художнє сприйняття музики. Цей модуль допомагає здобувачам розвинути навички створення виразних композицій, навчитися працювати з різноманітними стилістичними прийомами та досягати художньої глибини у своїй творчості. Модуль формує комплексний підхід до аналізу музичних творів і створення власних композицій, підкреслюючи важливість кожного елемента музичної мови та їхньої синергії у музичному мистецтві.

Загальна мета модуля:

- **Освітня:** Надати здобувачам знання про основні засоби музичної виразності, принципи музичного синтаксису та методи розвитку музичного матеріалу, а також розкрити взаємозв'язок між музичними елементами у формуванні художнього образу.
- **Практична:** Розвинути в здобувачів уміння аналізувати музичні твори з точки зору виразності, синтаксичної організації та взаємодії засобів музичної мови, а також створювати виразні музичні композиції.
- **Творча:** Сприяти розвитку творчого потенціалу здобувачів через використання засобів музичної виразності для створення унікальних художніх образів у своїх творах, а також для втілення стилістичних і жанрових ідей.

Література: 2, 6, 7, 10-12, 14-16, 20-24.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Створіть короткий музичний фрагмент (8–12 тактів), у якому продемонструйте взаємодію засобів музичної виразності для створення конкретного художнього образу.

1. Виберіть художній образ (наприклад, спокій, радість, напруга, меланхолія).
2. Використовуйте такі засоби музичної виразності:
  - Мелодія: побудова мелодійної лінії з урахуванням синтаксичних елементів.
  - Гармонія: підбір гармоній, які підсилюють обраний образ.
  - Ритм і темп: використання відповідних ритмічних малюнків і темпу.
  - Динаміка і тембр: варіативність у динамічних акцентах і текстурі звучання (можна зазначити інструменти).
3. Напишіть коротке есе (2–3 абзаци), як засоби виразності сприяють переданню обраного образу.

Формат подачі:

- Фрагмент може бути представлений у нотному записі або записаний у MIDI-форматі за допомогою музичних програм.
- Обов'язкове коротке текстове обґрунтування.

Критерії оцінювання (максимум 10 балів):

1. Передача художнього образу (5 балів):
  - *5 балів:* Образ передано чітко й виразно, всі виражальні елементи гармонійно працюють на розкриття задуму.
  - *4 бали:* Образ переважно втілено, загалом логічна структура, незначні помилки у логіці вибору засобів.
  - *3 бали:* Образ частково розкрито, але є суперечності між елементами, деякі елементи не пов'язані з образом.
  - *2 бали:* Образ слабо передано, засоби виразності недостатньо узгоджені.
  - *1 бал:* Образ майже не передано, засоби використовуються хаотично.
  - *0 балів:* Образ відсутній.
2. Оригінальність використаних засобів виразності (5 балів):
  - *5 балів:* використано оригінальні рішення, які підсилюють задум, засоби виразності демонструють творчий підхід.
  - *4 бали:* загалом оригінальні ідеї, але є незначна шаблонність.
  - *3 бали:* деякі засоби виразності використано творчо, але загальний підхід передбачуваний.
  - *2 бали:* використано стандартні рішення, оригінальність обмежена.
  - *1 бал:* творчий підхід слабо виражений, засоби виразності однотипні.
  - *0 балів:* Оригінальність відсутня.
3. Есе про засоби виразності (5 балів):
  - *5 балів:* есе логічне, чітко аргументує, як засоби виразності передають художній образ, ілюструє глибоке розуміння.

- *4 бали:* есе здебільшого аргументоване, але бракує деталізації.
- *3 бали:* частково відповідає завданню, аргументи поверхневі або неповні.
- *2 бали:* есе містить значні недоліки, логіка розкриття образу слабка.
- *1 бал:* відповідь мінімальна, не розкриває суті завдання.
- *0 балів:* есе відсутнє або є явне використання тексту, згенерованого ШІ.

ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Вимоги до виконання практичних завдань

1. Академічний підхід:

- Завдання виконуються у форматі, визначеному викладачем (ноти, MIDI, аудіозапис або виконання письмового практичного завдання в нотному зошиті).

2. Структурованість:

- Здобувач повинен чітко дотримуватися вимог завдання: вказувати художній задум, правильно виконувати аналіз або побудову елементів музичного твору.
- Якщо завдання передбачає нотний запис, він має бути акуратним і відповідати музичним правилам запису.

3. Творчий підхід:

- У разі творчих завдань здобувачі мають продемонструвати індивідуальне бачення, використання вивчених прийомів і логічну реалізацію художньої ідеї.
- Образ, використаний у творчому завданні, повинен бути чітко сформульований і втілений у гармонійній єдності всіх елементів.

4. Самостійність:

- Робота має бути виконана самостійно, без копіювання чужих матеріалів.
- У разі виявлення плагіату або невідповідності рівня виконання завдання його буде повернуто на доопрацювання.

5. Технічне виконання:

- Завдання, виконані у цифровому форматі (DAW, MIDI, PDF із нотами), повинні бути якісними та коректно структурованими.
- При використанні аудіо повинні бути забезпечені належна якість запису та відповідність темпам і ритміці, вказаним у завданні.

Критерії оцінювання практичної частини.

Загальна оцінка базується на аналізі таких компонентів:

1. Змістовність і відповідність завданню (2 бали)

- **2 бали:** Завдання виконано повністю, чітко дотримано всіх вимог, передбачених умовами.
- **1 бал:** Завдання виконано частково або містить незначні неточності.
- **0 балів:** Завдання не відповідає вимогам або не виконане.

2. Точність і грамотність (2 бали)

- **2 бали:** Технічна точність у виконанні (правильність нотного запису, дотримання метроритму, ладотональних зв'язків тощо).
- **1 бал:** Є незначні помилки, які не впливають на загальну якість роботи.
- **0 балів:** Помилки значно впливають на якість виконання або повністю змінюють суть завдання.

3. Творчий підхід (2 бали)

- **2 бали:** Робота демонструє творчий і логічний підхід, використання прийомів, що підсилюють художній задум.
- **1 бал:** Творчий компонент присутній, але недостатньо реалізований.
- **0 балів:** Робота шаблонна або без творчої складової.

4. Самостійність і оригінальність (2 бали)

- **2 бали:** Робота є самостійною і демонструє індивідуальний підхід.
- **1 бал:** Робота містить загальні ідеї, але без особливої оригінальності.
- **0 балів:** Робота є плагіатом або виконана не самостійно.

5. Технічна якість і оформлення (2 бали)

- **2 бали:** Робота оформлена професійно, якість запису або нотного запису висока.
- **1 бал:** Оформлення коректне, але є дрібні недоліки.
- **0 балів:** Робота недбало оформлена або технічно невідповідна.

Максимальний бал за практичну частину: 10 балів.

Мінімальний прохідний бал: 6 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття/завдання	Бали за всі заняття (максимальні)			
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Відвідування практичних занять	5	7x5=35	7x5=35	7x5=35	7x5=35
2	Виконання практичних завдань	10	10x5=50	10x5=50	10x5=50	10x5=50
3	Модульний контроль	15	15	15	15	15
	Усього за модуль		100	100	100	100
	Залік		100			
	Разом з дисципліни		(сума балів за модулі + бали за семестровий контроль) : 5 = бали з дисципліни			

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

Модуль 1: Часова організація музики

1. Що таке пульсація? Яка її роль у музичному творі?
2. Як класифікуються метри? Наведіть приклади простих і складних метрів.
3. Що таке темп? Як він позначається у нотному тексті?
4. Як змінення темпу впливає на стиль і характер музичного твору?
5. Що таке квадратна структура? Чому вона важлива для композиції?
6. Як ритм взаємодіє з мелодією у рамках квадрату?
7. Що таке синкопа? Як вона створює ефект несподіваності в музиці?
8. У чому відмінність пунктирного ритму від регулярного ритму?
9. Як поліметрія використовується у сучасній музиці? Наведіть приклади.
10. Що таке поліритмія? Які жанри музики найчастіше її використовують?
11. Що таке грув? Які елементи впливають на його створення?
12. Як різні ритмічні прийоми формують унікальний стиль музичного твору?
13. Чому важливо враховувати пульсацію і метр у роботі звукорежисера?
14. Як можна адаптувати ритмічну структуру для мікшування треків у різних стилях та жанрах?

Модуль 2: Музична вертикаль

15. Що таке інтервал? Які його основні характеристики?
16. Як класифікуються інтервали за якістю та кількістю?
17. Що таке обернення інтервалів? Наведіть приклади.
18. Як побудувати великий і малий тризвук?
19. Що таке септакорд? Які типи септакордів існують?
20. Як виконується обернення тризвуків та септакордів?
21. Що таке домінантсептакорд? Яка його функція в гармонії?
22. Поясніть систему літерно-числового позначення акордів.
23. Як за допомогою літерно-числової системи позначити тризвук і септакорд?
24. Що таке затриманий тон? Як він впливає на гармонійне сприйняття?
25. Що таке додані тони? Як вони використовуються у джазі та сучасній музиці?
26. Як гармонічні елементи впливають на створення емоційної напруги у творі?
27. Чим відрізняються тризвуки класичної гармонії від сучасних нетерцієвих акордів?
28. Як обернення акордів змінює гармонійний контекст?

Модуль 3: Лад і тональність

29. Що таке ладотональна система? Які її основні принципи?
30. Чому важливо розуміти ладотональну систему у звукорежисурі?
31. Як класифікуються лади? Назвіть основні види діатонічних ладів.
32. Що таке хроматичний лад? Як він будується?
33. Поясніть поняття мажору та мінору. У чому їх відмінності?
34. Що таке паралельні та однойменні тональності? Наведіть приклади.

35. Які функції гармонії існують у функціональній системі ладу?
36. Поясніть взаємодію тоніки, субдомінанти та домінанти в гармонічному мінорі.
37. Які види модуляції ви знаєте?
38. Що таке тональний план? Чому він важливий у побудові твору?
39. Як засоби тонального розвитку використовуються для створення музичної драматургії?
40. У чому відмінність між діатонічною та хроматичною гармонією?
41. Як ладова організація впливає на стилістичні особливості музики?
42. Що таке подвійна домінанта? Яка її гармонійна функція в ладотональній системі?
43. Як подвійна домінанта впливає на тональний розвиток музичного твору? У яких стилях або жанрах вона найчастіше зустрічається?

Модуль 4: Засоби музичної виразності

44. Перерахуйте основні засоби музичної виразності. Як кожен із них впливає на характер твору?
45. Що таке музичний синтаксис? Як побудовані фраза, речення, період?
46. Які існують засоби розвитку мелодії? Наведіть приклади.
47. Як динаміка та тембр впливають на художній образ у музиці?
48. У чому полягає взаємодія ритму, гармонії та тембру у створенні композиції?
49. Як взаємодія динаміки, тембру та ритму впливає на створення емоційного напруження у музичному творі? Наведіть приклади з різних жанрів музики.
50. Як засоби музичної виразності використовуються у сучасній звукорежисурі?

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте приклад ритмічного малюнка в популярній музиці.
2. Проаналізуйте ладотональну структуру обраної композиції.
3. Проаналізуйте гармонію уривку з популярної пісні, визначте функції акордів.
4. Проаналізуйте музичний твір (на вибір викладача) за всіма елементами музичної мови.
5. Розкрийте роль звукорежисера у роботі з музичним матеріалом через такі аспекти:
  - Організація ритму та груву для створення енергійності.
  - Робота з гармонією для досягнення емоційного впливу.
  - Створення художнього образу через взаємодію всіх засобів музичної виразності. Наведіть приклади з реальних проектів або творів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

➤ Оцінка А (90-100):

- Відповідь здобувача є глибокою, повною, розгорнутою, логічною та аргументованою.
- Здобувач демонструє:
  - ✓ глибокі знання всіх тем навчальної програми;

- ✓ вільне володіння музичними термінами, грамотне формулювання відповідей;
- ✓ здатність робити власні висновки, узагальнення та проводити аналіз.
- У практичних завданнях здобувач:
  - ✓ правильно застосовує теоретичні знання;
  - ✓ демонструє творчий підхід і відсутність суттєвих помилок.
- Відповідь свідчить про здатність працювати з сучасними методами аналізу музичних творів і вирішувати професійні завдання на високому рівні.

➤ **Оцінка В (82-89):**

- Відповідь здобувача є правильною та аргументованою, але менш детальною.
- Здобувач демонструє:
  - ✓ знання основних положень програми;
  - ✓ грамотне володіння термінами та здатність робити певні узагальнення.
- У відповіді може бути відсутня частина необхідних відомостей про предмет питання.
- Практичні завдання виконані правильно, але можуть містити незначні неточності.

➤ **Оцінка С (74-81)**

- Відповідь здобувача є правильною, але недостатньо глибокою.
- Здобувач демонструє:
  - ✓ базові знання понять і термінів;
  - ✓ логічне формулювання відповідей, але є незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей.
- Практичні завдання виконані з помітними неточностями, але загалом відповідають вимогам.

➤ **Оцінка D (64-73):**

- Відповідь здобувача є поверхневою та недостатньо аргументованою.
- Здобувач демонструє:
  - ✓ неповні знання або прогалини в розумінні основних понять;
  - ✓ нечітке розкриття змісту категорій та закономірностей.
- Відповідь може бути логічно порушеною, з помилками у формулюваннях і висновках.
- Практичні завдання виконані частково або містять значні недоліки.

➤ **Оцінка E (60-63)**

- Відповідь здобувача є поверхневою, свідчить про значні прогалини у знаннях.
- Основні поняття та категорії викладені не зовсім правильно.
- У відповіді порушено логіку подання матеріалу, є численні стилістичні та граматичні помилки.
- Практичні завдання виконані неправильно або мають грубі помилки.

➤ **Оцінка FX (35-59)**

- Здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною.
- Допущено грубі помилки, які свідчать про відсутність систематичних знань.

- Здобувач не володіє основними поняттями навчальної дисципліни, не розуміє принципів аналізу, не може сформулювати власну думку.
- Практичні завдання не виконані або виконані з численними суттєвими помилками.

➤ **Оцінка F (1-34)**

- Здобувач не відвідував заняття, не виконував завдань і не виявляв інтересу до вивчення дисципліни.
- Відсутні будь-які знання або вміння з предмету.
- Практичні завдання не виконані взагалі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Серова О. Ю. Елементарна теорія музики: робочий зошит до практичних занять для здобувачів I курсу освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Київ : НАКККіМ, 2021. 88 с.
2. Серова О. Ю. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Елементарна теорія музики та аналіз музичних творів» для студентів за галуззю знань 0201 “Культура” спеціальністю 6.020201 «Театральне мистецтво», спеціалізацією «Звукорежисер» та «Звукорежисер-дизайнер мультимедіа». Київ: НАКККіМ, 2015. 162 с.
3. Смаглій Г.А. Теорія музики : підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. Харків: Ранок, 2013. 392 с.
4. Schmeling P. Berklee Music Theory Book 1. Berklee: Berklee Press; 2nd edition. March 1, 2011. 78 p.
5. Schmeling P. Berklee Music Theory Book 2. Berklee: Berklee Press; 2nd edition. March 1, 2011. 50 p.

Допоміжна література

6. Крижановська Т. І., Лосєва Т. Ю. Основи теорії музики. Навчально-методичний посібник для студентів музично-педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Рівне, 2007. 164 с.
7. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Загальна теорія музики : підручник. Київ: Вища школа, 2004. 298 с.
8. Серова О.Ю. Сольфеджіо: навч.-метод. комплекс: галузь знань 0202 "Мистецтво". спец. 6.020204 "Музичне мистецтво", спеціалізація 6.020204 "Сольний спів". Київ: НАКККіМ, 2014. 119 с.
9. Серова О. Ю. Сольфеджіо: робочий зошит до практичних занять для здобувачів II курсу освітнього ступеня "Бакалавр" спец. 025 "Музичне мистецтво". Київ : НАКККіМ, 2021. 88 с. нот.
10. Степурко В. І. Аналіз музичних творів : навчальний посібник. Київ : НАКККіМ, 2020. 140 с.
11. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю : навч. посіб. Київ: Заповіт, 1998. 367 с.
12. Юцевич Ю. Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2003. 352 с.
13. Edwards M., Kitchen J., Moran N., Moir Z., Worth R. Fundamentals Of Music Theory. Edinburgh: University of Edinburgh, Old College, South Bridge, 2021. 126 p. DOI: <https://doi.org/10.2218/ED.9781912669226>
14. Hutchinson R. Music Theory for the 21st-Century Classroom. University of Puget Sound. 2019. 538 p.
15. Richmond F. Music Theory: A Thorough and Fast-Paced Review of Theory I, II, III, and IV. C. Floyd Richmond, 2023. URL: <https://musictheory.tech/>
16. Schmidt-Jones C. . Understanding Basic Music Theory. Open Textbooks System. Hong Kong: Open Textbooks System, 2015. 233 p. URL: https://www.opentextbooks.org.hk/system/files/export/2/2180/pdf/Understanding_Basic_Music_Theory_2180.pdf

Електронні ресурси

17. <https://www.musicca.com/uk> - Musicca. Безкоштовна платформа для вивчення музичної теорії з інтерактивними вправами.
18. <https://emastered.com/uk/blog/types-of-rhythm> - 8 поширених видів ритму, які повинен знати кожен музикант
19. <https://www.musicfancy.net/> - Теорія музики, історія музики, аналіз музики, музична творчість: композиція та імпровізація, музикознавство

Відео

20. How Music Works with Howard Goodall. 01. Melody. <https://youtu.be/xw9eef99aSI>

21. How Music Works with Howard Goodall. 02. Rhythm.
<https://youtu.be/ZZJPnAer7EM>
22. How Music Works with Howard Goodall. 03. Harmony.
<https://youtu.be/KwRHu8T1ICs>
23. How Music Works with Howard Goodall. 04. Bass. <https://youtu.be/fIWEGYDG-Ig>
24. How Music Works - Acoustics for Musicians
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLIuyaIoM30LL3bl8t6nsF86CXFUagTHJw>